

بسم الله الرحمن الرحيم

واحد آموزش به بیمار بیمارستان آیت الله کاشانی شهرکرد

موضوع:

مراقبت سنگ کیسه صفراء

تهیه و تدوین:

واحد آموزش به بیمار

مرکز آموزشی درمانی آیت الله کاشانی شهرکرد

دانشگاه علوم پزشکی شهرضا

واحد آموزش به بیمار بیمارستان آیت الله کاشانی شهرکرد

نیازهای آموزشی

سنگ کیسه صفراء

نیاز آموزشی :

کمبود آگاهی در مورد بیماری سنگ کیسه صفرا، عوامل محرك و خطرزا(1-24)

هدف :

ارتقاء آگاهی بیمار در رابطه با بیماری سنگ کیسه صفرا

محتوا آموزشی:

- مشخص کنید آیا بیمار قبلا در مورد کله سیستیت آموزشی داشته یا نه؟
- بیمار را به بیان احساس خود در مورد بیماری خود تشویق کنید.
- مشخص کنید پزشک، چه اطلاعاتی در مورد بیماری به بیمار داده‌اند و بیمار این اطلاعات را در چه حدی فهمیده است.
- نکات مبهم را برای بیمار روشن کنید.
- به بیمار توضیح دهید که کله سیستیت چیست و علل بروز و عوارض آن چیست؟

تعريف :

کیسه صفرا، کیسه ای کوچک کنار کبد می باشد که صفرا در آن ذخیره می شود و بخشی از دستگاه گوارش محسوب می شود کیسه صفرا زمانی که به هر دلیلی ملتهد و دردناک شود برداشته می شود سنگ کیسه صفرا شایعترین دلیل التهاب می باشد . سنگ های کیسه صفرا از مواد موجود در صفرا تشکیل می شوند که از نظر اندازه ،شکل و ترکیب بسیار متنوع می باشند اما غالبا از کلسترول ساخته شده اند . کلسترول در آب نامحلول است و حلالیت آن در چربی نیز به اسیدهای صفراوی موجود در صفرا بستگی دارد . در افراد مستعد تولید اسیدهای صفراوی در کبد کاهش و تولید کلسترول افزایش می یابد در نتیجه کلسترول صفرا به حد فوق اشباع می رسد و صفرا به شکل سنگ رسوب می کند.

علل و عوامل :

- افزایش سن
- مصرف قرص های ضد بارداری
- دیابت
- برخی از بیماریهای گوارشی واختلالات کبدی
- جنسیت (زنان بیشتر از مردان مبتلا می شوند)
- چاقی
- عفونت سیستم صفراوی

علائم و نشانه ها :

در بسیاری از موارد سنگ های کیسه صفرا بدون علامت و فاقد درد می باشند که در این صورت به اقدامات درمانی احتیاجی نیست اما به طور معمول دو دسته علائم در این بیماران بوجود می آید:

1- علائم مربوط به بیماری خود کیسه صفرا

2- علائم ناشی از انسداد مجرای صفراوی به وسیله سنگ

از جمله این علائم می توان به موارد زیر اشاره کرد:

درد : در صورت انسداد مجرای صفراوی به وسیله سنگ ، کیسه صفرا متسع و در نهایت دچار التهاب وعفونت می شود. معمولاً چند ساعت بعداز خوردن غذای سنگین درد بسیار شدید در یک چهارم فوقانی راست شکم احساس می شود که به پشت وشانه راست گسترش می یابد و معمولاً با تهوع و استفراغ همراه است بیمار بی قرار بوده و دائما در حال حرکت است . گاهی ممکن است درد آن قدر شدید باشد که نیاز به مسکن وجود داشته باشد.

یرقان : بعضی از مبتلایان به بیماری کیسه صفرا به علت انسداد مجرای صفراوی دچار یرقان می شوند ، به این دلیل که صفرا به جای تخلیه به درون اثنی عشر وارد خون می شود و در نتیجه پوست و مخاط بیمار زرد رنگ می شوند ؛ این حالت معمولاً با خارش شدید پوست همراه است .

تغییر رنگ ادرار و مدفوع : ترşح رنگدانه های صفراوی توسط کلیه ها باعث تیره رنگ شدن ادرار می شود از سوی دیگر ، مدفوع به علت عدم وجود رنگدانه های صفراوی به رنگ خاکستری (رنگ گل رس) در می آید.

تشخیص:

• عکس برداری ساده از شکم

• سونوگرافی

• بررسی مجرای صفراوی و پانکراس به وسیله اندوسکوپی

درمان:

1- جراحی باز :

بیش از صد سال است که برداشتن کیسه صفرا از طریق روش های جراحی سنتی (جراحی باز) به عنوان روش استانداردی برای درمان مورداستفاده بوده است. در این روش که تحت بیهوشی عمومی و در اتاق عمل انجام می شود، جراح، یک برش در قسمت فوقانی شکم ایجاد کرده و کیسه صفرا خارج را می کند. در بعضی موارد به منظور خارج شدن ترشحات معده و روده لوله ای تحت عنوان لوله بینی -معدی (N.G)

کار گذاشته می شود که تا یک تا 2 روز بعد از عمل باقیمانده و بعد از برگشت حرکات طبیعی روده برداشته می شود .

مراقبت بعد از عمل جراحی باز :

به منظور جلوگیری از جمع شدن ترشحات در ریه به شما توصیه می کنیم که هر چه سریعتر از تخت خارج شوید ، راه بروید، سرفه کنید و نفس های عمیق بکشید (صبح روز بعد از عمل می توانید از تخت پایین آمده و راه بروید).برای کمتر شدن درد حین سرفه می توانید یک بالش روی محل عمل بگذارید.(سایر مراقبتها همانند لپراسکوپی است)

2- لپراسکوپی :

در حال حاضر پیشرفتهای قابل توجهی در روش های درمانی صورت گرفته است که یکی از این روشها برداشتن کیسه صفرا به شیوه لپراسکوپی است در این روش که در اتاق عمل انجام می شود برش های کوچکی در زیر ناف ایجاد می شود و کیسه صفرا از این طریق خارج می شود این روش مدت بستری شدن و دوره نقاوت کمتری را به دنبال خواهد داشت اگرچه عوارض جدی که ممکن است همراه با عمل جراحی باز دیده شود در لپراسکوپی هم مشاهده می شود.

مراقبت بعداز لپراسکوپی :

- 1- به دلیل دستکاری شدن روده ها، رژیم غذایی معمولی را از 2 روز پس از عمل و به تدریج آغاز کنید.
- 2- 1 تا 2 روز بعد می توانید دوش بگیرید.
- 2- بعداز 3 روز می توانید رانندگی کنید.
- 3- تا یک هفته از بلند کردن اجسام سنگین خودداری کنید.
- 4- با آب وصابون ملایم محل عمل را شستشو دهید.

رژیم غذائی :

پس از برداشتن کیسه صفرا از یک رژیم غذائی حاوی پروتئین و کربو هیدراتات مثل برنج ، ماکارونی یا نان ، میوه های پخته و سیب زمینی آب پز استفاده کنید طی 4 تا 6 هفته آینده به آرامی چربی را وارد رژیم غذائی کنید.

در صورت مشاهده موارد زیر ، پرستار یا پزشک را در جریان قرار دهید:

• تب (درجه حرارت بیشتر از 37/5 درجه سانتی گراد)

• درد غیر طبیعی در شکم

• ملتهب شدن (قرمزی و گرمی وجود ترشح) ناحیه عمل

- احساس سرگیجه و غش

- تهوع و استفراغ

خطرات احتمالی :

- عوارض مربوط به داروهای بیهوشی

- عفونت

- خونریزی

- آسیب به ارگانهای هم جوار کیسه صفرا و مجاری صفراوی

- نشت صفرا (در این موارد ممکن است یک لوله تخلیه در محل عمل گذاشته شود)

- سیستم گوارشی بدون کیسه صفرا به فعالیت معمولی خود ادامه می دهد و تنها در بعضی موارد ممکن

است مدفع نرم داشته باشد.